
Begin maart gaat de Vlaamse schrijver Tom Lanoye in Nederland op tournee met de theaterversie van zijn veelgeprezen roman *Sprakeloos*. Gesprek met een taalfanaat, over het beschrijven van aftakeling, de taal als kunstwerk, taalverandering en het verschil tussen *fezelen* en *fluisteren*.

René Appel

Goesting in taal

Interview met schrijver
Tom Lanoye

Tom Lanoye leeft vóór de taal en als schrijver ván de taal. Tot op zekere hoogte geldt dat voor elke schrijver, maar voor de literaire duizendpoot Lanoye wel in bijzonder sterke mate. “Ik kan me mijn leven niet voorstellen zonder taal. Denken zonder taal lijkt me onmogelijk.” In het *Schrijversportret* dat vorig jaar verscheen ter gelegenheid van de Boekenweek wordt hij “een taalgek” genoemd. Hij heeft, zoals hij zelf zegt, altijd “goesting in taal”. Waarom ‘goesting’ en niet ‘zin’? Simpelweg, omdat hij het eerste een mooier woord vindt, en omdat het voor zijn gevoel beter uitdrukt wat hij wil zeggen. Lanoye houdt – opvallend voor een schrijver – ook minstens zoveel van de gesproken taal, van de klanken en de

muziek van een taal, en de emoties die erdoor worden opgeroepen. Daarom gelooft hij ook in de kracht van de orale literatuur. Wie hem stukken van zijn werk op het toneel hoort brengen, snapt vanzelf waarom dat zo is.

■ ZUID-AFRIKA

Lanoyes liefde voor taal beperkt zich niet tot het Nederlands – hoe meer talen hoe liever. “Zelf ben ik in het Nederlands al min of meer drietalig: ik beheers het Standaardnederlands, het Algemeen Zuid-Nederlands en het dialect van de streek waar ik ben geboren: het Waasland, tussen Antwerpen en Gent. Verder spreek ik nog Engels, Duits, Frans, Afrikaans en een beetje Spaans.” Lanoye verblijft vooral gedu-

rende de West-Europese winterperiode graag aan de zomerse kant van de evenaar, in Zuid-Afrika. Hij zou graag een van de talen van de zwarte bevolking leren, bijvoorbeeld het Zulu of het Xhosa. “Maar ja, de uitspraak, met die speciale klanken, is ontzettend moeilijk. Het woord *Xhosa* alleen al.” En hij doet zijn best z’n tong en keel zó te manipuleren dat hij een acceptabel klik-achtig geluid voortbrengt.

Zuid-Afrika is wat betreft het aantal talen voor hem een ideaal land. “Er zijn maar liefst elf nationale talen. Ik houd er nu eenmaal van in een land te leven dat meertalig is.” Hij heeft dan ook niet veel met de taalstrijd zoals die in zijn vaderland wordt gevoerd. “Taalstrijd betekent voor mij de rijkdom van mijn taal